

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 218. — Štev. 218.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 5, 1942 — ČETRTEK, 5. NOVEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

KA NEKAJ VEČ KOT
2c na dan dobivate ...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NAKUPNO NA 100M
(Izvršeni sobot. nedelj. in prazniški)

ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

ROMMELOVA ARMADA NA BEGU

IZ KAIRE V EGIPTU JE BILO URADNO POROČANO, DA JE ARMADA FELDMARŠALA ROMMELA V POPOLNEM IN NEREDNEM UMIKU PO PESKU V ZAPADNEM EGIPTU, ANGLEŠKA OSMI ARMADA PA JI JE TESNO ZA PETAMI IN JO NEPRESTANO OBSTRELJUJEJO IN BOMBARDIRAJO AMERIŠKI IN ANGLEŠKI AEROPLANI

Neko posebno zavezniško poročilo pravi, da je bil tekom nerednega umika ubit general Georg von Stumme, prvi poveljnik za feldmaršalom Rommelom, in da je bilo ujetih 9000 osiških vojakov, med njimi tudi general Ritter von Thoma in več drugih visokih nemških in italijanskih častnikov.

General Thoma je bil ujet le malo časa zatem, ko je prevzel poveljstvo namesto ubitega generala Stummea. Kot poroča United Press, se feldmaršal Erwin Rommel ne nahaja pri svoji armadi v Afriki, temveč se v Berlinu zdravi za grizo.

Selanjca ofenziva se je pričela pred 12 dnevi in Nemci so imeli velikanske izgube. Izgube na mrtvih in ranjenih vojakov so bile "izvanredno visoke, pravi poročilo. Poleg tega je Rommel izgubil 600 aeroplanov, 260 tankov, bodisi, da so bili razbiti, ali zajeti, 270 topov in 50.000 ton ladij, naloženih z vojaštvom in vojnim materijalom.

Poročilo dodaja, da so zavezniške izgube "zelo majhne."

Nemci se z veliko naglico umikajo po veliki cesti ob obrežju Sredozemskega morja ter so že onstran Sidi el Rahmana, ki se nahaja 17 milj. zapadno od El Alameina.

Velika bitka s tanki med obema armadama je dosegla svoj višek včeraj. Odkar se je pred 12 dnevi pričela zavezniška ofenziva, so zavezniški letalci v zračnih bojih uničili okoli 300 osiških aeroplanov, enako število pa so jih uničili na tleh.

Nemci in Italijani se morajo umikati pa tako ozkem pasu blizu obrežja, da so vsi pot zelo stisnjeni, zato jim morejo zavezniški letalci z bombaniranjem povzročiti velikanske izgube. In te priložnosti zavezniki tudi ne bodo opustili.

Od El Alameina do Tobruka je okoli 300 zračnih milj, do Bengazija pa 550 milj; tola kako daleč se name-rava feldmaršal Rommel unakniti, ni znano.

Najbrže se bo skušal vstaviti pri Ma'aten Bagušu in Matruhu, ker tam je nekaj poljskih utrd. Onstran Matruha pa je Soluh-Halfaya edini kraj, kjer bi se mogla armada zopet postaviti v bran.

Reuterjeva častniška agentura poroča, da so Italijani prosili Angleže za premirje, da bi mogli pokopati svoje mrtlice. Poročilo pa ne pove, ako je angleški vrhovni poveljnik prošnji ugodil.

Poročilo iz Kaira naznanja, da je v neko egiptsko pristanišče varno dospel vojaški transport s 7000 ameriškimi vojniki s potrebno opremo. Z njimi je prišlo tudi 170 ameriških bolničark.

Kako dobro je na transportih preskrbljeno v zdravstvenem oziru, je razvidno iz tega, da so bili na celi poti samo štirje slučaji obolenosti na slepih in vsak bolnik je okrevljal. V egiptsko pristanišče je prišlo ravno toliko ladij, kolikor se jih je odpeljalo iz nekega ameriškega vzhodnega pristanišča.

Tem četam poveljuje polkovnik John E. Baird.

Veselo srečanje — potem pa uboj

New York. — Vincent Kelly, star 55 let, je srečal na ulici starega prijatelja, katerega že ni dolgo videl. Veselo sta se pozdravila in zavila v bližnjo pivnico, da dasta pri kozarcu duška svojnemu zadovoljstvu, ker sta se zopet našla. Par ur sta se tankaj pogovarjala in je šlo vse lepo in gladko.

Čez čas pa sta prijatelja pričela argumentirati o nečem in Kellyjev prijatelj je nenadno potegnil revolver. Kelly je takoj stekel na ulico, hoteč zbežati, ali prijatelj je tekel za njim in štirikrat ustrelil, ter prijatelja zadel v roko, stegno in v trebuh.

Ko je policija spraševala Kellyja v bolnišnici o njegovem prijatelju, se ta ni mogel domisliti njegovega imena, vedel je le to, da sta bila enkrat valika prijatelja.

V pivnici je policija po daljšem poizvedovanju in izpraševanju aretirala nekega Henryja

Steven Clissold o dr. Mačeku

London, 25. oktobra. (Radio prejemna služba.) — Steven Clissold, Anglež in velik prijatelj Jugoslavije, je zopet govoril na londonskem radiu ter povdarjal neomajno trdnost dr. Mačeka napram vsem lokalnim in nasilnim, prijaznim in z grožnjami podprtim poskusi Nemcev, da ga pregovore in pridobije za sodelovanje.

Dr. Maček je vse ponudbe odbil in jih še vedno odbija. Naprej so poslali k njemu ambasadorja Kaše-ja, potem generala Lohr-a, poveljnika nemške vojske na jugovzhodu. Ali tudi grožnje niso nič pomagale. Zvest je ostal principom Stjepana Radića in interesom svoje domovine. S tujcem se on ne pogaja.

Ja Brattona, starega 46 let, ki se pa tudi ni mogel niti spomniti, da bi bil prejšanji večer srečal prijatelja Kellyja.

Boji na Guadalcanalu

Mornariški departament v Washingtonu naznanja, da Amerikanci stalno prodirajo proti Japoncem zapadno od Hendersonovega letališča. Nikakih poročil pa ni o japonskih ojačenjih, ki so se izkrcala v noči od pondeljka na torek vzhodno od ameriških postojank.

V svojem prodiranju proti zapadu so Amerikanci zaplenili 20 sovražnih strojin in dva majhna topa. Amerikanci, ki so pričeli ofenzivo v nedeljo, popolnoma obvladujejo položaj ob severni obali Guadalcanala ter je iz uspehov, ki so jih dosegli, mogoče sklepati, da dobivajo dovolj vojaških potrebščin za nadaljevanje ofenzive.

Iz Slovenije

MNOŽENSTVENO STRELJANJE NEDOLŽNIH LJUDI V OZEMLJU POD NEMŠKO IN ITALIJANSKO OKUPACIJO

(Posneto iz št. 6 ilegalnega časopisa Zarja Svobode, ki izhaja v Ljubljani.)

Talci ... Talci ...

Okupatorji streljajo talce brez prestanka. Nekaj časa so se objavljali številni ustreljeni, brez navedbe imen, sedaj pa tudi usmrtni več ne javljajo. Slovenci padajo vse vprek. Brez ozira na vero in politično mišljenje. Okupator ne dela med nami nobene razlike. Okupator pozna samo Slovence, ki jih hoče iztrebiti. V ta namen zlorablja vsak najmanjši povod. Na pokopališču kopljejo grobove kar naprej.

V zadnjem tednu so v Ljubljani streljali vsak dan od 8 do 10 talcev. Njih imena je težko

dognati. Med drugimi so bili ustreljeni inž. Fedran, inž. Sigel, uradnik OUZD, Pihler, svetnik železniške direkcije in kaplan Skvarča iz Kočevja.

V Mariboru so v enem tednu od 24. do 31. maja ustrelili 120 talcev iz Spodnje Štajerske. Med ustreljenimi so bili Konrad Grile, znani sokolski olimpijski telovadeec in načelnik Sokola v Celju, Bratomi Rebek, sin znanega voditelja obrtnikov v Celju, Koren Lojze, živinozdravnik iz Mozirja in Golob, sin mizarkega podjetnika v Gaberju pri Celju.

Tako padajo najboljši med nami drug za drugim.

ODLOČNOST SLOVENCEV V DOMOVINI

"Pobratim"—eden izmed tajnih in ilegalnih časopisov v Sloveniji piše v svoji številki z dne 1. junija naslednje:

"... Odločno odklanjamo vsak poskus meglehni samoodločb, nimamo ne časa ne volje, da bi se šele odločevali, reševali ..."

"Nismo pozabili kam nas je privedel koroški plebiscit, zavedamo se, da nam je le Maister rešil Maribor in Švabič Notranjsko! Povračila ne bomo prosili za zeleno mizo. Naše represalije bodo — naša zemlja!"

Naše represalije ne bodo začasne — temveč bodo za vekomaj!

"V očistnem ozemlju ne priznavamo več nikakih manjšin. Kolonizirali ga bomo z domačini iz gosteje naseljenih in iz gospodarsko pasivnih krajev. Poklicali bomo pod domači krov našo veliko izseljensko družino in ji omogočili dostojno življenje na rodni grudi!"

Časopis "Slovenska Zaveza" z dne 20. junija t. l. poroča med drugim:

Nov most med Mehiko in Guatemalo

Mexico City, 2. nov. — Zadnji člen kopne poti med Alasko in Centralno Ameriko je bil dovršen, ko so slovesno otvorili pol milje dolg most čez Suchiate reko, med Mehiko in Guatemalo.

Pred zgraditvijo tega mostu, so prepeljavali blago čez reko v majhnih čolnih in barkah, kar je bilo zelo počasno. Most je bil zgrajen v treh mesecih iz materijala, ki je bil že vnaprej pripravljen za sestavljanje.

Dajte danes, ako ne, vsaj jutri — ampak ne odlašajte.

— Poroča J. C., New York

Rusi odbijajo močne sovražne napade

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da je rdeča armada včeraj zdržala vse svoje postojanke v Stalingradu in na osrednjem Kavkazu ter je dosegla nekaj lepih uspehov na fronti ob Črnem morju in severozapadno od Stalingrada.

Nemško poročilo ne naznanja nobenih novih pridobitev na Kavkazu, pravi pa, da čistijo pridobitve okoli Stalingrada.

Nemci na planjavah pri Nalčiku ob vzhodu 18.000 čevljev visokih vrhov Kavkaza še vedno pošiljajo v boj veliko število tankov, kakor tudi v stalingraške razvalinami pokrite ulice, toda Rusi so odbili vse napade in Nemci so imeli zelo težke izgube.

Na dveh poglavitnih frontah, pri Stalingradu in ob Črnem morju Rusi še dalje napadajo in so zavzeli nekaj nemških postojank.

Nemci so morali izpred Stalingrada poslati svoje najboljše čete na svoje ogroženo levo krilo na severozapadni strani Stalingrada, ker je tamonjša rdeča armada dobila veliko pomoč, ki je prišla čez Volgo.

Rusi pa poročajo, da Nemci še vedno hudo s tanki in infanterijo napadajo ruske postojanke v Stalingradu in boji nikakor nečje ponehati. Tekom večerašnjega dne je bilo v teh bojih ubitih 1000 Nemcev in razbitih 8 tankov, ne da bi Nemci dosegli kak uspeh.

Ko so Rusi na severozapadni strani Stalingrada dobili ojačenje, so zavzeli pet sovražnih močno utrjenih postojank, artilerija pa je razbila utrdbe. Poročilo pravi, da je bilo na tem kraju ubitih 130 Nemcev.

Na osrednjem Kavkazu, kjer Nemci skušajo priti do zgodovinske georgijske vojaške ceste, ki pelje čez visoke grebene Kavkaza, so Rusi v veliki bitki jugovzhodno od Nalčika odbili vse nemške napade.

Na nekem kraju so Rusi pobili 350 Nemcev in jim razbili 7 tankov, na nekem drugem kraju pa je bilo zažganih 16 nemških tankov, 17 pa so jih poškodovali protitankni topovi.

Sovjeti se zanašajo največ na lastno silo

Moskva. — Vojne operacije v Egiptu tekom prošlega poletja, so dobile prav malo pozornosti v sovjetskem časopisu. To je pripisovati dejstvu, da dočim se je proti Rusom postavilo najmanj dvajset divizij, je ofenziva v Egiptu zahtevala samo dve bori panzer diviziji, kar se je zdelo Rusom premalenkostno za opisovanje.

Nekaj časa so sicer Rusi gledali na vso stvar s strahom iz stališča, da bodo Angleži poslali velika ojačenja na Srednji Vzhod, ko bi bila ta bolj potrebna v Zapadni Evropi.

Toda izgleda, da se polagoma oprijemljejo Rusi nazora, da morajo predvsem gledati, da bodo dovolj močni za lastno obrambo neglede na to, če dobe kako pomoč v obliki kake druge fronte ali ne. V očigled strašnih bojov in žrtv, ki jih doprinese rusko ljudstvo vsaki dan, se je rusko časopisje omejilo na zelo kratke omembe bitk na frontah, kot je afriška, itd.

Povprečno mnenje ruskega ljudstva v tem pogledu je izraženo v besedah Pyotra Judina, ki je zadnji teden predaval v Moskvi o splošnem položaju.

On je dejal, da se Rusi borijo pri Stalingradu za ves svet in ne samo za Rusijo, kajti Nemčija hoče dominirati ves svet, zadržuje pa jih od njih nakan rdeča armada. Govornik je tudi dejal, da je prepričan, da bo prišla druga fronta, a Rusi se ne smejo preveč zanašati na to drugo fronto, ker naj se odpre ta fronta kjer koli, rdeča armada bo morala potisniti sovražnika s svoje zemlje sama. Zadrževanje druge fronte je predavatelj pripisal političnim motivom, obenem pa je rekel, da je prepričan, da druga fronta pride.

Župan ne zna kuhati kave — tako so mu povedali večaki

Newyorški župan La Guardia, ki je zadnji nedeljo poradiju podal nekaj nasvetov glede kuhanja kave, katerega nam bo strogo odmerjena, je knalno dobil ugovore glede njegovega nasveta, naj ljudje sedaj kuhajo kavo tako, kot jo je znala kuhati njegova mati, ki ni nikoli rabila modernih kavnih posod, ampak je kavo enostavno skuhala v primerni čisti posodi.

Kritiki so dejali, da je morda bila županova mati res večakinja v svojem načinu kuhanja kave, a je morala najbrž imeti na razpolago dovolj kave, ker brez začostne kave se dobre kave ne da skuhati na noben način, star ali nov. Tudi njegovo idejo, da se že enkrat porabljen kavo zopet pokuha in vporabi, so kritiki zavrgli, rekoč, da je s prekuhanjo kavo tako, kakor če bi hoteli pozimi kuriti pol s pepelom, pol s premočom, ter bi od tega kuriva pričakovali imenitnega zublja in toplote.

Edini način, potem katerega se da raztegniti odmerjeni delež kave, pravijo večaki, je dobivanje večje količine kave — to pa je moč doseči samo, ako naša vlada da zgraditi več na razpolago dovolj kave, ker brez začostne kave se dobre kave ne da skuhati na noben način.

Izdelovalci so mnenja, da bodo ženski čevlji sedaj lepše oblike, nego so bili v zadnjih letih, ko je bila moda za ženske čevlje precej absurdna v gotovih primerih.

ZADNJA STRAŽA SRBSKE ARMADE

London, 30. oktobra. — V nedavni bitki za neko oporišče pri Gruži blizu Kragujevca so bili srbski patrioti prisiljeni, da se unaknejo pred pritiskom nadmočnih sovražnih sil.

V jarkih pa je vseeno še ostalo nekaj branilcev, ki so nadaljevali streljanje, a napadalci so opazili, da je njihovo ravnanje z orožjem precej nestrokovnjaško. Nemci so na to z napadom zavzeli jarke.

Kvizlinški časopis iz Beograda "Novo Vreme", ki poroča o tem boju, piše, da so našli v jarku dva fantiča, oba mlajša od 15 let. Eden je bil srednješolec, drugi pa ključavničarski vajenec. V posteli sta krčevito stiskala puško, pretežno za njihove mlade roke in se borila do zadnjega zublja. — (ONA.) — JIC.

Večeslav Vilder o Neodvisni

London, 25. oktobra. (Radio prejemna služba.) — Minister Večeslav Vilder je govoril o gospodarskih razmerah in o težkočah s prehrano na Hrvaškem. Povdaril je, da je prebivalstvo Zagreba v prvi svetovni vojni vedno dobivalo dovolj hrane, dočim zdaj, ko vladajo na Hrvaškem hlapci Italije in Nemčije, že vsega primanjkuje. Hrvaški list pišejo: "Kadar Hrvati ujamejo poglavitni kov pogled, so nadvse srečni" — morda jih poglavitnikov pogled bolj nasiti nego krompir? Nikdar se še ni o nikomur tako bedasto pisalo kakor o Pavelicu.

Odkar je na vladi, Pavelić govori, da je Hrvate rešil vojske. V resnici pa jih je zamo-tal v dve vojni: v meščansko vojno in v vojno proti Rusom. Ni dovolj, da tuje ropajo in plenijo — poskrbel je še, za to, da se Srbi in Hrvati medsebojno ubijajo. — JIC.

Visokih pet ne bo več do konca vojne

Chicago. — Kot se izražajo izdelovalci ženskih čevljev, je kar gotovo, da se do konca vojne ne bo več izdelavalo ženskih čevljev z visokimi petami, ki sicer izgledajo prikužno na ženski nogi, a niso pa praktični z ozirom na dejstvo, da morajo sedaj ženske veliko sodelovati pri vojnem prizadevanju Amerike in zaradi tega potrebujejo pametne čevlje, v katerih lahko brez muke vršijo svoje delo v tovarnah in drugod.

V modo bodo prišli nizkopetni čevlji znamke "Oxford" in barva ženskih čevljev bo omejena na šest odtenkov.

Izdelovalci so mnenja, da bodo ženski čevlji sedaj lepše oblike, nego so bili v zadnjih letih, ko je bila moda za ženske čevlje precej absurdna v gotovih primerih.

Dopisov brez podpisa in oznake ne prištevamo. Dopisi na četrtke številke naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo prijati.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in so s njimi naši rojaki takorekoc med seboj pogovarjali.

PRIREĐITVE V BROOKLYNU, N. Y.

Kakor je bilo že poročano, v tem listu v obliki oglasov, prireditve slovenskega podpornega društva sv. Jožefa št. 57 KSKJ, svojo veliko veselico ali "Martinovanje" in sicer prihodnjo nedeljo dne 8. novembra v dvorani Slov. Nar. doma na 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Za ples bo igral poznani Jerry's Starlight orkester. Vstopnina 38 centov z davkom vred za osebo. Izžrebani bo na tej prireditvi tudi dobitnik v obliki bonde vrednega \$25.00. Se razume da bo tudi vsestransko preskrbljeno, kar se tiče okusnih jedstvin in razne najboljše kopljece.

Pridite, dragi rojaki in rojakinje na to prireditve v obilnem številu, posebno se apeliramo na članstvo, da se udeležijo brez izjeme, izvesta naj bi bila samo bolezen ali delo.

Takoj nato prihodnjo nedeljo dne 15. novembra istotako v Slov. domu pa priredi svojo veliko prireditve, odnosno Martinovanje s pestrim svojestranskim programom slovensko pevsko društvo "Slovani". Začetek ob 4. uri popoldne. Po programu ples in prosta zabava. Rojaki in rojakinje v New Yorku in okolici, udeležite se tudi te "Slovanove prireditve" v obilnem številu, ter s svojo udeležbo pripomorte do boljše in gnetnega uspeha. Pomislite, da kulturna društva nimajo nikakega drugega dohodka nego kar dobe potem svojih prireditve itd. Na vas je torej ležeče dragi rojaki in rojakinje, ako želite, da bodo naša kulturna društva napredovala, da jih gnetno podpirate. Če pomislimo, posebno v teh časih je tem bolj potrebno da sodelujemo združeno na našim slovenskem kulturnem polju, v stari domovini iz katere prihajamo, nam je itak kruti sovražnik od vseh, kar je bilo našega, slovenskega.

Ponovno vam kličemo na svidenja prihodnjo nedeljo dne 8. novembra na "Jožefovi" prireditvi, kakor drugo nedeljo dne 15. novembra na "Slovanovi" prireditvi.

Naj se tu omenim, da je prireditve nedeljo prireditve znanu hrvaško pevsko društvo "Jedinstvo" svoj veliki koncert v znani Arlington dvorani v New Yorku, na programu istega je med drugimi odličnimi pevci in pevkami nastopila tudi naša znana in priljubljena rojakinja Miss Ann Kopic, ter zapela nekaj krasnih slovenskih in hrvaških pesmi, kakor tudi tež

HEJ SLOVANI, KJE SO NAŠE MEJE?

Prva svetovna vojna nam je rodila precej malih držav. Od Balkana širok pas do Baltika je bilo kar posejano s temi malimi državicami. Ko je Hitler pobasal s svojo malho malo državo Avstrijo, si ni nobena teh malih državica upala protestirati. Sedanja jugoslovanska vlada je celo zabranila svojemu časopisju, da ne sme priti v časopisje nikake kritike čez Nemčijo in nobene karikature o nemških visokih državnih uradnikih.

Ko so Čosko na križ prihajali, se je slovanska država Poljska, prva oglašila, da bo tudi ona pomagala pribiti sestro Čosko, na križ. Tudi Slovaki so pomagali pribijati, ker se niso razumeli z brati Čehi. Nekakšen tak sporazum je bil tudi pri nas v Jugoslaviji. Vse to je Hitler dobro vohal, zato se mu je tudi posrečilo oropati državo za državo v tako kratkem času.

Kakor vidimo, se te male države niso obnesle. Torej, zakaj zidati hišo, po istem načrtu?

Na primer, da se zopet ustanove male državice, kakor so bile po svetovni vojni, v teku 10 let bomo pozabili na današnje strahote. Mesto, da bi si pričeli celiti rane, katere je povzročila sedanja vojna in moderno urejevati notranje gospodarstvo, bomo pa primorani zo pet kovati in rožljati z vojnim oročjem. To je pa zato, ker se bodo države bale ena druge, kako se je to ves čas godilo po prvi svetovni vojni, nakar ponovno sledi nezaželjeno strahno klanje.

ko skladbo po imenu "Carmena." S svojim krasnim glasom je vse navzoče tako navdušila, da so ji izrekli svoje priznanje z velikim aplavzom. Mladi nadebudni rojakinji na tem mestu iz srca želimo, da bi v doglednem času našo slovensko pesem deprimirala do vrhunca na gledališki oder.

Z rodoljubni mpozdravom
A. F. Svet.

Slovani, združimo se! Začrtajmo in ustanovimo meje, ki nas bodo za vedno obvarovale nepotrebnega klanja!

Naj mi bo dovoljeno potegniti črto, po kateri bi se morale za vedno ustanoviti slovenske meje, ako hočemo, da se ne bomo bali nikake grožnje, pa naj pride od kjerkoli.

Mislím, da se ne bomo velikim zmotili, ako potegnemo črto, približno nekako takole:

Po severni strani nam ni potrebno omenjati, ker se tujcem ne cedijo sline po ledenih gorah. Oni bi radi ropali slovansko ozemlje, ki je rodovito, bogato na rudnikih in oljnatih poljih, ter industrijskih krajeh. Zato se moramo združiti ter povedati sovražniku, kjer so naše meje.

Od Berinskega morja mimo mesta Petropavlovsk, ki drži na jugovzhodnem koncu položka Kamčatka s priključitvijo olega otoka Sakhalina. Od tam naj se raztegne do bivšega ruskega mesta Port Artur na prejšnji južno-ruski meji skozi dardanelsko ožino preko divnega Balkana do sinjega Jadrana.

Ker smo prišli do najvažnejših krajev za južna in zapadna Slovence, posebno pa za nas Slovence, bomo potegnili črto od mesta do mesta. Od Benetk, Trbiša, Videm (Udine), Celovec, do Grada, proti Segedinu, Debrecinu, Košice, Bratislava, Sudesti, Vratislava, ob reki Oder do Baltičkega morja.

Hej, Slovani, združeni zakričimo ter povejmo tujcem, to so naše meje!

Ko bodo te meje uresničene, kar jih tudi moramo uresničiti tedaj si ne bo nikdar več noben sovražnik podstopil klati, obestati, poniževati, ropati, požigati in uničevati, kar je slovenskega.

Zato se prebudimo ter močno združimo in še enkrat ponovimo, da v krogu od teh mej naj za vedno pravično vlada rod Slovanov.

J. K.
New York, N. Y.

O DEMOKRACIJI

Ameriški Slovenci smo kot celota za zmago združenih narodov in demokracije, o tem ni dvoma. Ni pa tako sigurno, da v večini razumemo pojem besede demokracija. Ako se spustimo v pogovor ali zasledujemo dopise po naših časopisih, kmalu opazimo, da navadno ne razločujemo pojma demokracije od onega republike in da nam je oboje eno in isto. To je pa daleč od resnice. Vlada kake republike je lahko ravno tako reakcionarna kakor ona kake monarhije, ali nasprotno; vlada kake dežele s kraljem za okrasek je lahko ravno tako svobodniška, kakor kaka republika, kateri načeluje po ljudstvu izvoljeni predsednik Temu v dokaz nekoliko primere iz dobe pred sedanjo vojno.

Anglija, Belgija, Danska, Holandska, Norveška in Švedska, so bile kraljevine in vse priznane demokracije. Beseda demokracija je starogrškega izvora, sestavljena iz dveh besed: ljudstvo in vladati, torej ljudska vlada. V vseh teh kraljevinah kralj ni imel drugega opravičila pri vladi naroda kot pritruditi, kar so sklenili po ljudstvu izvoljeni zastopniki, poleg tega da je bil še nekak okrasek dežele, kakor prstan na roki, ali nakit za pestjo in na vratu, ki ga jaz in ti nosiva. Torej dokler so narodi zadovoljni s tem okrasom, je to njihova zadeva.

Med republikami so se mogle v demokraciji primerjati s temi kraljevinami le Čehoslovaka, Finska, Švedska, Združene države ter do gotove dobe tudi Francija. Ta slednja je že več let pred sedanjo vojno, vesled nerazsodnosti in brezbrčnosti francoskega ljudstva, padla v roke deloma nezmožnim, toda večinsoma do skrajnosti koruptnim politikom, kateri so jo dovedli v prepast. Pierre Laval na primer ne le da je prejel podkupnino od sovražnikov Francije, je imel tudi stalne dohodke iz bordelov prostitutk.

Kam so zašle druge evropske republike, je znano. Postale so diktature z bolj ali manj kruti sistemom. Ako se ozremo na naše južnoameriške republike, ki so večinoma vse bolj ali manj diktature, lahko razsodimo, da republikanska oblika vladnega ustroja za sedaj še ne more vzeti patenta za vlado po ljudstvu in za ljudstvo. Inteligenca, izobrazba, zavednost, in čuječnost ljudstva, so oni izmed glavnih temeljev demokracije.

Radi tega je očitno, da so napadi po našem časopisju na one, ki so pri njegovem obisku pozdravljali jugoslovanskega kralja, neumestni in do skrajnosti času neprimerni. Pozdravljali so ga ne kot osebo kralja, ampak kot zastopnika dežele združenih narodov — kot okrasek Jugoslavije.

Tudi naša ameriška vlada ga je sprejela kot takega. Seveda po mnenju nekaterih ljudi naša vlada sploh ne bi smela sprejeti nobenega kralja, kar je nesmisel. S tem bi pokazala da se vtiče v notranje zadeve dežele, s katero je v prijateljskih odnosih in v slučaju Jugoslavije v zavestnosti, zoper skupnega sovražnika. Tak nastop bi bil nediplomatičen in skrajno netakten.

Več takta pričakujemo v tem oziru tudi od naših slovensko-ameriških politikov in od srečalimo, da bi se med njimi pojavil vsaj eden s trezno diplomatično zmožnostjo, odločen se otrestiti brezpomembnih predsodkov, nas uspešno voditi ter brez kazati pot v teh resnih časih.

Mi smo večinoma državljani te dežele. Naša vlada se ne vtiča v vladno obliko svojih zaveznic. Tega tudi ne le da ne pričakuje od svojih državljanih, ampak so ji taka vmešavanja naravnost zoprna. To je pokazala dovolj očitno, ko je bila poklicanih nekaj zastopnikov naših organizacij v Washington. Za sedaj zahteva le, da združimo vse svoje moči za poraz skupnega sovražnika. Ne odvrta nas od tega, da ne bi smeli pokazati zanimanja in sočutja do usode naše nekdanje domovine. Toda nihče nas ne

MESTO STARIH LJUDI

Ze bo skoraj leto dni, kar sem vam poslal moj zadnji dopis iz Monterey, Cal., ker pa se mi v severni Californiji ni prav nič dopadlo, izbral sem prvo priliko, ki se mi je nudila in se povrnil nazaj v Los Angeles. Še prej pa sem se vstavil v San Francisco in ideo po Market Street sem opazil, da so vsi ljudje oblečeni, kot bi bili sami milijonarji in tako bogatih izlošč po trgovinah se pa menda tudi ne vidi drugje kot na 5th Avenue v New Yorku, ki pa mi je bolj malo poznana, dasiravno sem bival v New Yorku celih 23 let. Ni čuda torej, da se je eden, ki je došel iz San Franciscia v Los Angeles na obisk, vprašuje, kako se mu Los Angeles dopade, izrazil, da prav nič, češ, da so ljudje tu preveč revno oblečeni.

Oglasil sem se bil tudi pri Judnichu in Tavcharju, kjer se

shajajo Slovenci, posebno samci, in imajo tu skupno večerjo. Pri Tavcharju, kateremu je bil pokojni ljubljanski župan in odvetnik Tavčar stric, sem videl mnoge pogrjnene v posebni sobi za kakih 4 ljudi in ker so baš isti dan krali prašiča, sem bil delaten pravih kranjskih krvavih klobas.

Dospetvi nazaj v Los Angeles, po enoletni odsotnosti, nisem zapazil nikakih sprememb razen da so se nekatere stvari podražile nekatere celo precej. Stanovanj je precej praznih in to je baš prav za delavce po ladjedelnicah v San Pedro in Wilmington, kjer ni mogoče dobiti stanovanj za nikak denar, zelo dobro. Na delo se morajo voziti celih 20 milj z avtomobilom, toda zberejo se po pet ali sedem skupaj in vozna ne pride predraga; druge pomoči ni, — smo v vojni in se mora malo potpeti.

Mesta San Pedro in Wilmington, sta del mesta Los Angeles, to pa zato, da ima Los Angeles pristanišče. Prvo šteje 30 tisoč prebivalcev in od teh je ena petina Jugoslovancev, Dalmatincev, večina ribičev. Je tudi več trgovcev in Bogdanovič, ki je baje milijonar, lastuje veliko podjetje Fish-Canery na Terminal Island.

(Nadaljevanje na 4. str.)

JUGOSLOVANSKI POMOŽNI ODBOR V AMERIKI SLOVENSKA SEKCIJA

Glavni uradniki:
Predsednik: Vincent Calmar, 2639 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. SNPJ
Podpredsednik: Josephine Erjavec, 627 N. Chicago St., Joliet, Ill. SZZ
Tajnik: Joseph Zalar, 351 N. Chicago St., Joliet, Illinois KSKJ
Blagajnik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Illinois SZB
Nadzorniki: John Gornik, 6403 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio SDS
John Ermenc, 739 W. National Ave., Milwaukee, Wisc. SPZS
Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Illinois DSD
Josephine Zakradsek, 7603 Cornelia Ave., Cleveland, Ohio PS
Charlie Benerol, 16007 Holmes Ave., Cleveland, Ohio SMZ
Direktor publicitete: Janko N. Rogelj, 6208 Schade Ave., Cleveland, O. ABZ

LOKALNI ODBORI JPO, SS.

Lokalni odbor št. 1, Joliet, Ill. —
Predsednik Jos. Zalar, 351-3 N. Chicago St.; tajnik: John Adamich, 1120 Highland Ave. in blagajnik: Louis Kosmeri, 764 N. Hickory St.
Lokalni odbor št. 2, Cleveland, O. —
Predsednik: John Gornik, 6403 St. Clair Ave.; tajnik: John Pezdirtz, 1404 Pepper Ave. in blagajnik: Frances Ruppert, 19303 Shawnee Ave.
Lokalni odbor št. 3, Chisholm, Minn. —
Predsednik: Frank Knel, 415-3rd St. S. W.; tajnik: John Komidar, 320 S. 5th St. S. W. in blagajnik: John Lamuth, 26-3rd St. S. W.
Pododsek v Collinwoodu:
Predsednik: Joseph F. Terbizan, 14707 Hale Ave.; tajnik: Joseph Durn, 15905 Waterloo Rd. in John Leskovec, 941 East 250 St., Euclid, Ohio.
Lokalni odbor št. 4, Sheboygan, Wisc. —
Predsednik: Marie Prislund, 1034 Dillingham Ave.; tajnica: Johanna Mohar, 1138 Dillingham Ave. in blagajnik: Martin Jelenc, 1027 S. 8th St.
Lokalni odbor št. 5, Milwaukee, Wisc. —
Predsednik: John Obiak, 215 W. Walker St.; tajnik: Rev. D. M. Setnicar, 1210 So. 61st St. in blagajnik: Rev. Anton Schiffler, 833 W. Mineral St.
Lokalni odbor št. 6, Ely, Minn. —
Predsednik Anton Zbanič, AFU Building; tajnik: Ivan Tausell, Ely, Minn. in blagajnik: Louis Champa, Sr., Ely, Minn.
Lokalni odbor št. 7, St. Louis, Mo. —
Predsednik: Geo. Kovacevich, 2003 So. Jefferson St.; tajnik: Eusebio Ruiz, 401 E. Marceau Str. in blagajnik: John Marušić, 2751 Park Ave.
Lokalni odbor št. 8, Chicago, Ill. —
Predsednik: Anton Krapenc, 1636 West 21st Place; tajnik: John Gottlieb, 1545 West Cermak Rd. in blagajnik: Leo Jurjovec, Sr., 1840 West 22nd Pl.
Lokalni odbor št. 9, Waukegan, Ill. —
Predsednik: Anton Kobal, 1015 Commonwealth Ave. North Chicago, Ill.; tajnik: Joseph Zorc, 1045 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill. in blagajnik: Frank Nagode, 913 McAllister St., Waukegan, Ill.
Lokalni odbor št. 10, Lloydell, Pa. —
Predsednik: Joseph Matičič; tajnik: Joseph Arhar, P. O. Box 159, in blagajnik: John Jereb.
Lokalni odbor št. 11, Butte, Mont. —
Predsednik: Charles Propp, 1144 East Second St.; tajnik: Ignacij Oražem, 2029 Walnut St. in blagajnik: Charles Larsen, 201 East Park St.
Lokalni odbor št. 12, Pittsburgh, Pa. —
Predsednik: P. J. Kross, 218-57th St.; tajnik: John Deegan in blagajnik: Nick Fovige.
Lokalni odbor št. 13, Farrell, Pa. —
Predsednik: Frank Kramer, P. O. Box 241; tajnica: Frances Gorjance, 825 Cedar Ave., Sharon, Pa. in blagajnik: John Garm, Sr., 887 Cedar Ave., Sharon, Pa.
Lokalni odbor št. 14, Lorain, Ohio. —
Predsednik: Miss Mary E. Polutnik, 1711 East 30th St.; tajnica: Matilda Ostaneč, 1948 East 34th St. in blagajnik: Hermina Zortz.
Lokalni odbor št. 15, Clinton, Ind. —
Predsednik: Anton Jarc, R. R. 2; tajnik: Frank Bregar, 1169 Anderson St. in blagajnik: Frank Prašnikar, RR 2.
Lokalni odbor št. 16, Salida, Colo. —
Predsednik Frank Umik, RFD 72; tajnica: Katherine Drobnik, 421 East 2nd St. in blagajnik: Louis Skull, RT Box 150.
Lokalni odbor št. 17, Rock Springs, Wyo. —
Predsednik: Anton Starman, 1216 - 10th St.; tajnik: Joseph Gosar, 417 Tisdell in blagajnik: John Jenko, Jr., 1115 Clark St.
Lokalni odbor št. 18, Barberton, Ohio. —
Predsednik: Joseph Leksan, 196-22nd St. N. W.; tajnik: Josephine Porok, 29-10th St. N. W. in blagajnik: Louis Arko, 1222 W. Wooster Rd.
Lokalni odbor št. 19, Aspen, Colo. —
Predsednik: John Lovahn, Box 252, Aspen, Colo.
Lokalni odbor št. 20, Pueblo, Colo. —
Predsednik: John Gern, 317 E. C St.; tajnik: Frank Pechnik, 1232 Elber Ave. in blagajnik: Frank Brajda, R. 1, Box 2.
Lokalni odbor št. 21, Denver, Colo. —
Predsednik: Anthony Jerin, 4825 Washington St.; tajnik: Frank Okron, 4750 Pearl St. in blagajnik: Geo. Pavlakovich, 4573 Pearl St.
Lokalni odbor št. 22, La Salle, Ill. —
Predsednik: Leo Zernik, Lincoln Ave.; tajnik: Frank Kobilek, Garfield Ave. in blagajnik: Emma Shinkus, 717-5th St.
Lokalni odbor št. 23, Johnstown, Pa. —
Predsednik: Andrew Vidich, 706 Forest Ave.; tajnik: John Langerholc, Jr., 518 Linden Ave. in blagajnik: ob enem.
Lokalni odbor št. 24, Trinidad, Colo. —
Predsednik: Math Karchic, 1011 Lincoln Ave.; tajnik: John Lipce, P. O. Box 28, Bon Carbo, Colo. in blagajnik: Frank Tomazin, 1892 Linden Ave.
Lokalni odbor št. 25, Claridge, Pa. —
Tajnik: Jurij Previc, White Valley, Pa.

44 - LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

AMERICAN FRATERNAL UNION

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbiní, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

POZIV SLOVENSKEM DRUŠTVOM

Združena Slovenska Društva v New Yorku obdržujejo seje vsak prvi petek v mesecu v Slovenskem Domu v Brooklynu.

Če vaše društvo še ni pridruženo, pridružite se!

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER

ako je vam le priročno

NAZNANILO in ZAHVALA

V globoki žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znanem, da je po dolgi in mučni bolezni dne 5. oktobra, 1942 za vedno zatisnil oči dragi soprog in oče —

Joseph Softich

Nepozabni pokojnik je bil rojen dne 4. januarja, 1898, v vasi Dolnje pri Jelšanah in je bil član društva Stev. 163 A. B. Z.

Iz globine svojih src se želimo zahvaliti vsem, ki so se od pokojnika poslovili a venci in cvetlični. Njehova imena tu sledijo: Družbo 103, A. B. Z., bratu pokojnega, Tony Softich in njegovi družini, Toledo, Ohio. Mojemu očetu in materi, Mr. in Mrs. Tony Skerl, Hyland, Pa.; mojemu bratu Louis Skerl in družini, Kane, Pa.; mojemu bratu Fr. Frank Skerl, Camp Roberts, Calif.; moji sestrji Rosie Skerl, Kane, Pa.; družini Witmar, Kane, Pa.; moji teti, Rose Puz, Ellwood City, Pa.; Mr. Tony Ulljančič, Kane, Pa.
Mr. in Mrs. Frank Bostjančič, Mr. in Mrs. Joe Hrvatin, Lafayette, Pa.; Mr. in Mrs. Joe Ulljan, Kane, Pa.; Mr. in Mrs. Joe Biegal, Westline, Pa.; Mr. in Mrs. Andy Žuzek, Sheffield, Pa.; Mr. in Mrs. John Udovich, Kane, Pa.; Mr. in Mrs. Tony Rolih, James City, Pa.; Mr. Joe Idorich in družini, Bessemer, Pa.; Mr. in Mrs. Joe Yakse-tič, Toledo, O.; Mr. in Mrs. Frank Vales, Toledo, O.; Mr. John Prosen, Kinross, Pa.; Mr. in Mrs. Gabriel Ulljan, St. Marys, Pa.; prijatelji in sosedje.

Dalje se iskreno zahvaljujemo sledečim, ki so prispevali za naše zadušnice: Mr. in Mrs. Joe Rolih; Mr. in Mrs. Tony Kacin; Mr. in Mrs. Henry Pekar, Crosby, Pa.; Mrs. Frances Stemberger, Crosby, Pa.; Mr. in Mrs. Andy Gerbec, Kinross, Pa.; Mr. in Mrs. Frank Shine, Vileux, Pa.; Mr. in Mrs. Louis Geršina, Ripley, N. Y.; Mr. in Mrs. John Roman, Kane, Pa.; Mr. in Mrs. Joe Fabec, Olean, N. Y.; Mr. in Mrs. Louis Ulljan, Sheffield, Pa.; Mr. in Mrs. Andy Dolenc, Ford City, Pa.; Mr. in Mrs. Helen Bostjančič, Kane, Pa.; Mrs. Vales, Kane, Pa.

Prav srčno se zahvaljujemo našim sosedom za vse pomoč in tolažbo v teh težkih dneh. Iskrena hvala vsem, ki so nam dali za pogreb avtomobile; iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so prilihi pokojnika, obiskat, ko je ležal na mrtvaškem odru. Dalje pogrebnim in vsem, ki so nam iskreno sočutili in pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. — Če smo katerega po pomoti izpustili, naj nam to oprostijo.

Ti pa nepozabni soprog in oče: počivaj sladko v svobodni ameriški zemlji. Ohranil Te bomo v ljubečem spominu do konca naših dni.

Zahtojci ostali:

MARY SOFTICH, soproga; MARY, hči in EDWARD, sin; TONY SOFTICH, brat, Toledo, Ohio. — V stari domovini brat JAKOB in tri sestre.

James City, Pa., 23. oktobra, 1942.

MESTO STARIH LJUDI

(Nadaljevanje s 3. str.)

Islandski ribič

ROMAN — Spisal FIERRE LOTI.

1

Bilo jih je pet širokoplečnikov, podprtih ob komoice pri polnih kozarcih, v temni sobi, ki je dišala po soli in morski vodi. Prostor, malo premezan za njihove postave, se je zoževal proti jednemu koncu, kakor notranost velike izpraznjene utve; zibal se je na lahko, leno in zaspano, pri čemer se je čulo enakomerno stokanje.

Zunaj je moralo biti morje in noč, toda o tem se je moglo prav malo vedeti; edina odprtina, vrezana v strop, je bila zapeta s lesenim pokrovom in stara svetilka, obešena na steni, je slabo razsvetljevala prostor v svojo plapolajočo lučjo.

V peči je bilo zakurjeno; sušile so se tu mokre obleke, in soperica, ki se je kadila o dnu, se je mešala z dimom, prihajajočim iz prstenih pip.

Masivna miza, ki je bila po svoji obliki popolnoma slična kajiti, je zavzemala skoro ves prostor; toliko da se je človek prerinil naokrog ter lahko sedel na zaboj, ki so bili pritrjeni h hrastovim stenam. V stropu nad mornarji so se križali težki tramovi, ki so se skoro dotikali njihovih glav; za njihovimi hrbti so se odpirala ležišča, kakor vdolbena v debelo leseno steno, tamna kakor grobišča. Vse to leseno pohištvo je bilo okorno in ostarelo, razjedeno od mokrote in soli, obrabljeno, ugajenood njihovih rok.

Na zadnji steni je visela na častnem prostoru iz kamna izklesana podoba Matere božje, pritrjena na lični deski. Bila je pač nekoliko stara, ta zaščitnica mornarjev, in poslikal je ni bogve kakšen umetnik. Toda kamnite figure ostanejo mnogo dalje ohranjene nego resnični ljudje; in tako je kazala ta rdeča in modra obleka sredi temnih, sivih sten izvanredno svojo vnanost. Pač mnogo vročih prošnja je morala čuti ta podoba v urah nevarnosti in strahu; ob njenih nogah so pritrili dva šopka umetnih cvetlic in debel molek.

Oblečeni so bili ti moje ve enako; močna, iz modre volne spletena srajca je objemala život ter se zgubljala pod širokim pasom, ki se je tesno oprijemal njihovih ledij. Pokriti so bili z nekakimi čeladami iz pobarvanega platna, katere imenujejo "suroit," po jugovzhodnem vetru ki pripiha navadno dež v naše kraje.

Bili so različne starosti. Kapitan je moral biti star kakih štirideset let, trije drugi po petindvajset do trideset, zadnji pa, katerega so imenovali Silvestra ali pa tudi Lurilu, ni štel več nego sedemnajst let. Po svoji postavi in vnanosti je bil že moč; črna, kodrasta brada je obrobila njegova sveža lica, toda sivomodre oči so mu ostale še otroške, mirne in polne milobe.

Sedeli so v tem ozkem prostoru tesno drug ob drugem, in kakor se je zdelo, so se počutili dobro v svoji tesni sobi.

Zunaj pa je bilo morje in noč, samo neskončno, brezupno morje, samo črno, globoko vodovje. Bakrena ura, obešena na steni, je kazala prav enajst zvečer; na leseni strop so udarjale enakomerno težke deževne kaplje.

Obravnavali so hrupno in veselo vprašanje o ženitvi — toda govorili niso nič nespodobnega. Ne, delali so načrte za one, ki so bili med njimi še čamei, ali pa si pripovedovali vsele dogodovščine, ki so se dogodile "na suhem", doma na raznih žensitvah. Včasih je pač izprožila med glasnim smehom malo preveč prostodušna opomnja o slasteh, ki jih daja ljubezen. Ali ljubezen, kakor jo umevajo ti osorni ljudje, je vedno nekaj zdravega in pri vsej svoji surovosti skoro čista.

Medtem se je začel Silvester dolgočasiti, ker se njegov prijatelj Ivan (ali kakor Bretonci govorijo Jan) še vedno ni vrnil.

Kje je pač tičal ta Jan? Še vedno zgoraj pri delu? Zakaj ni prišel dol v družbo, da se vdeležijo zabave?

"Saj bo kmalu polnoči," je izpregovoril kapitan.

Okrenil se je, vstal ter privzdignil nekoliko z glavo leseni pokrov, da pokliče Jana. Za pih je posijala v kabino čudovita svetloba.

"Jan! Jan! — He, 'mož!'"

"Mož," je odgovoril od zunaj z osornim glasom.

Ta ču, ki je bila prišla skozi odprtino, ta blede luč je bila podobna dnevni svetlobi.

"Skoro polnoči" in vendar je bilo kakor solnčni sijaj, kakor svetel pomrak, prihajajoč od daleč, daleč skozi skrivnostna zrcala.

Ko se je zaprl pokrov, je bilo zopet temno, mala svetilka je razsvetljevala, kakor poprej prostor, s svojo rumenkasto, trepetajočo lučjo, in čulo se je, kako je pčezal "mož" v svojih okornih cokolah dol po lestvi.

Vstopil je ter se moral upogniti v dve gubi, kakor velkanski medved, kajti bil je pravi velikan. Raztegnil je obraz ter si tiščal za trenutek nos, kajti oster vdih po soli mu je bil neznošen.

Silvester je objel Jana ter ga privel nežno nase, kakor delajo otroci; bil je zaročen z njegovo sestro ter ga smatral ne kako za svojega starejšega brata. Jan se je dal negovati kakor ukrojen lev ter se dobrovoljno smehljaj, kačoz svoje bele zobe.

Ti zobje, ki so imeli v njegovih ustih malo več prostora nego pri navadnih ljudeh, so bili vkljub temu nekoliko majhni, toda pravilno, enakomerno razpostavljeni. Njegove svetle brke so bile malo kratke, dasi jih ni nikdar brili; bile so zvihane v dve tenki simetrični črti, ležeči nad fino zaokroženo gornjo ustnico; proti koncem so bile malo razmršene ter so visele ob obeh straneh njegovih ust. Sicer je bil čisto obrat, in njegova lica so bila še okrogla, sveža, kakor nedotaknjeni sadovi.

Ko je Jan sedel, so napolnili iznova kozarce ter poklicali strožaja, da jim vncvč natičajo in prižge pipe.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

land. Drugo mesto je veliko manjše, kjer ni Jugoslovancov. V teh dveh mestih se nahajajo velike ladjedelnice, kot na primer: California Consolidated, Los Angeles in Western Steel and Pipe Ship Yards, ki zaposluje veliko tisoč delavcev, delajo po 24 ur na dan, sedem dni na teden in se delo zelo lahko dobi. Plača pa je 85 centov na uro in več. Ko je eden, ki je slučajno došel iz Arkansasa vprašal za delo in so mu rekli, da lahko tako začne, je vsakega hotel prej vedeti koliko plačajo in ko so mu odgovorili, da bo imel 95 centov (razumljivo na uro), je dejal, da za ta denar pa ne dela, gre rajši nazaj domov, da tam ima dolar na dan.

V teh dveh pristaniščih nakladajo in razvažajo različno blago, največ pa olja in v navadnih časih so naložili nad milijon in pol sodov letno, sedaj med vojno pa seveda še toliko več.

Vzhodno poleg teh dveh mest se nahaja pa Long Beach, kjer razum olja ni nikake industrije. V bližini se nahaja Douglas Air Craft tovarna, ki zaposluje okoli 12 tisoč delavcev, med temi veliko žensk, ki so se v kratkem izučile po raznih, zato osnovnih solah in zaslužijo dobro. Long Beach, katerega so hoteli tudi priključiti mestu Los Angeles (pa jim ni uspelo), je mesto zase. Šteje 180 tisoč prebivalcev in od teh je 50 tisoč starih ljudi, došlih sem iz vseh delov Unije; eni so došli sem umreti, drugi zopet so pribekali sem pred prezgodnjo smrtjo. Na zimo pride tudi veliko farmerjev iz zapada in srednjega zapada prezimovati, na spomlad se pa zopet vrnejo nazaj na svoje farme.

Mesto samo na sebi je čedno mesto, leži ob morju ima lepo peščeno obalo za kopanje in ima to posebnost, da so ceste po mestu iste višine kot vogali sidewalkov in to iz posebnega vzroka. Ti stari ljudje tukaj, eni težko hodijo in poslužujejo se majhnih avtomobilov, katerim pravijo auto-ette, imajo po 3 kolesa, eden ali dva sedeža električni pogon na baterije, po naše bi se jim lahko reklo "motovilo"; brzina kakih 5-8 milj na uro, stanejo pa \$250 do \$750 in s temi motovili se ljudje vozijo v trgovine, na izprehod itd. po celim mestu. Da niso ceste tako zidane, bilo bi prevažanje s temi auto-ette po mestu nemogoče in je baje edino mesto te vrste v celi Uniji. Nekateri tu trdijo, da ga ni lepšega in boljše mesta kot je Long Beach, toda jaz ne vidim ničesar posebnega, razen da je zelo dolgočasno mesto, brez vsake posebnosti. Pustimo jim veselje.

Pred kratkim sta došla sem iz New Yorka Mr. in Mrs. Viktor Volk in sta namenjena tu v bližini Los Angelesa se za stalno nastaniti in kupiti si en dom. Poznani so že precej let in se nismo videli kakih 7 let, imeli smo si veliko povedati. Prese-

netila me je novica, da je v New Yorku nezaposlenost. Nadalje me je presenetlo slišati, kaj počenja naš toliko dobro poznani 100 odstotni Slovenci Jože Rems v Ljubljani, nad vse pa me je presentila novica, da se po celim Brooklynu govori da sem jaz pobegnil od doma iz Brooklyna z neko žensko in živel z njo, eni da vedo celo njeno ime. Vse to je nesramna laž in žal mi je, da sem zato izvedel šele sedaj po petih letih, drugače bi se bil že prej zagovarjal. Dotični, ki je raztrobil to laž, je dobro vedel, kje in pri kom se nahajam, toda človek, ki je navajen lagati, ena laž manj ali več, pa ni pride v poštev. Jaz sem odšel od doma iz tehničnih vzrokov, katerih tu ne morem omeniti, to je bilo 6. avgusta 1937 in sem se dne 8. avgusta pojavil pri mojem prijatelju Fr. Birku v Saranac Lake, kjer sem ostal do 1. novembra, dokler ni odpotoval v Florido, kamor bi šel tudi jaz, da nisem bil poln revmatizma v rokah in nogah in kot tak nesposoben za vsako delo. O kaki ženski meni ni ničesar znano, še manj pa, da bi bil kda živel z njo in kdor o tem dvomi, sem mu vedno na razpolago z dokazi. Ničesar nisein nikdar bolj sovražil kot laž. Po mojem ima vsak pravico se zagovarjati, komur se dela krivica, ta moja izjava naj torej služi v polasno vsem onim, ki so slišali take in enake laži o moji osebi.

Spozdravom
Al. Skulj.
Long Beach, Cal.

ŽENGIS KAN V. P. (Nadaljevanje.)

Mongoli so bili na vrhuncu moči za časa Kublai Kana, vnuka Žengisa Kana.

Slednjí je razpadla v rokah pomehkuženih naslednikov. Danes so Mongoli zopet neznamenat narod nomadov Karakozum, nekdanj mogočno mesto je izginilo. Mrzli vetrovi, ki prinašajo pesek iz puščave Gobi, so ga zasuli, njegovo ime je skoraj pozabljeno.

Toda ime Žengisa Kan ni pozabljeno pri vojaških strokovnjakih. Ako se izloči njegov barbarizem, njegova brezobzirnost in njegovo strašno klanje bo vojak še vedno našel v načinu njegovega bojevanja in izoblikovanja bojnega stroja marsikaj, kar se zreali kot temelj vsakega vojskovanja.

Nemci imajo pet obširnih tehničnih študij o vojaškem sistemu velikega Kana. V angleščini sta dva ali trije kratki spisi.

Očividno je, da so se Nemci mnogo naučili od tega velikega Mongola. Ako primerjamo nemški način vojskovanja, kakor tudi propagande, vidimo, da je oboje skoraj istolično. Celó v grozodejstvu Nemci ne zastojajo za temi barbari, samo s to razliko, da se poslužujejo bolj rafiniranega, toda nič manj strašnega načina usmrtnitve. Mesto, da sečejo glave, streljajo nedolne talce, mučijo na najbolj bestialen način možne, oskrunjuje ženske, ropajo živež in oblačila, tako da milijonske množice umirajo strašne smrti od mrazu in gladi.

Ta opis meč nekaj luč na preteklost in oštevčuje tudi današnje dogodke in ti se moral tu končati. Toda kaj pa bodočnost? Dobro, skušajmo se ugledati tudi v to. Toda, ako hočemo gledati v bodočnost, se moramo najprej zopet ozreti nazaj v preteklost.

Ali se je mongolska zgradba razsula samo radi nespretnega vodstva? To je bilo najbrže samo eden izmed mnogih vzrokov. Predvsem mongolski narod je bil premaloštevilan, da

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Pinčgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO

BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano

Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naredijo knjižico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižici so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca.

Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dutar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živilorojca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami.

Cena \$1.—

V KREMLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco.

Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani.

Cena \$2.—

KNJIGA O DOSTOJNEM

VEDENJU

111 strani.

Cena 50 centov

MLEKARSTVO

Spisal Anton Pevc. S slikami.

168 strani. — Knjiga za mlekarske in farmerje v splošnem.

Cena 50 centov

OBETNO KNJIGOVODSTVO

258 strani. ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključarstvo ter železolarstvo.

Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA

62 strani.

Cena 25 centov

LISTKI

Spisal Kavar Medko.

(144 strani.)

Cena 70c

MARKO SENJANIN —

SLOVENSKI ROBINSON

Cena 75c

MALENKOSTI

Spisal Ivan Albreht.

(120 strani.)

Cena 75c

Po 50c zvezek

Andrej Ternovac (Ivan Albreht)

Bela noči mali junak. (Dostojevski)

Filozofska zgodba (Alojz Jirasek)

Na različnih potih (Franc Frišch)

Verne duše v vlačah (Prosper Mirime)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je avtorstven pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v tridesetih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno arcelo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede)

Po strani klobuk (Damiir Feigel)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan)

Rudarica balada (Marja Majerjeva)

Pingvinški otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

bi trajno ustrašoval ljudstva tolikih milijonov. "Mongol, dasi je bil za tiste čase dobro oborožen in izvrstno treniran, ni bil toliko, da si ne bi mogli tudi drugi narodi z lahkoto in v kratkem času nabaviti iste ali boljše vojne opreme in se temu primerno trenirati. Mongolski konjič, dasi trpežna in hitra žival, ni bila tako hitro prometno sredstvo, da bi nesla jezdeca, ki bi danes pomagal zatreti vstajo v enem kraju in drugi dan tisoč milj oddaljenem kraju ogromnega cesarstva.

Kako se da primerjati z bodočnostjo v slučaju nemške zmage?

(Kakor poznamo Nemce iz sedanjega časa, da se ne bodo naglo pomehkužili in bodo imeli vedno koga med seboji, ki jih bo držal v redu. Jih je dovolj, da s pomočjo kvizlingov zaslužijo in vstrahujejo ves ostali svet, ker le njim bo služila vsa moderna tehnika in niko drugi ne bo mogel proizvajati kakega vojnega materiala in upirati se z golemi rokami, ker bi to pomenilo samomor.

Torej, ako nečemo, da se povrnejo grozodejstva barbarja Žengisa Kana, za nepregledno dobo, moramo uničiti njegove posnemalke, moderne barbare Nemce.

Težke bodo žrtve, toda mora se jih doprinesti, ker vse to izgubiti, kar imamo sedaj, je preveč in življenje brez tega — ni življenje.

O BOJIH OKOLI MESTA KONJICE.

(JIC.) — Dopisnik lista "Hrvatski narod" je pred kratkim opisal nekatere boje v Hercegovini. Iz tega poročila je videti kako trdi so bili boji v teh krajih pač ni govoriti o "vladanju" Paveličevih oblasti.

"Prišli smo v Ožarec. Mesto krega kolodvora se pred nami dvigalo od požara počrneli zidovi, porušeni od razbojnikov. Od tu pa do Sarajeva bomo našli na opustošene železniške postaje, na porušene hiše in oplenjene trgovine. Meseca julija so partizani zavladali od tod pa do Sarajeva.

"Prišli smo do Konjice. Ljudje nam pripovedujejo o bojih, ki so se odigrali v mestu in okolici. Že koncem junija so kmetske iz Bijevice pripovedovali o pustošenju okolnih krajev.

"Potem pa je prišel 3. julij, ko so na vsej progi od Sarajeva do Pazarice, Tarcina, Hadžića, Bradina in drugih postaj, napadli partizani in so v močnem mraku gorele stavbe na vsej tej progi. Dne 7. julija po polnoči so napadli mirno me-

sto Konjice, na katero so se navali s hriba Reparvice. Vstali 38. napadalnega oddelka črne legije, ki so branili mesto, so imeli prenesti nepopoln udarec. Bombe so padale in obenem s pokanjem pušk poslastno grmele v črnem nočnem mraku. Čuti je bilo povelje partizanov. Razvila se je ogorčena bitka.

"Mnogi ugledni vojniki 38. oddelka črne legije so padli v tej bitki. Požari so izbruhnili v nekaterih hišah, a zjutraj so partizani napadli mesto samo, katero so oplenili in v njen porušili najvažnejše zgradbe.

"S propagando so skušali vplivati na prebivalstvo in je pridobiti zase. Najzanimivejšje je, da so skušali uvesti novo metodo. Širili so govorice, da ne bodo storili nikomur nič zalega in da ne bodo nikogar ubili. Pravo čudo je, da so usmrtili komaj 10 oseb. Zato pa so odnesli vse, kar so le mogli."

Lindbergh ni volil

Detroit. — Charles A. Lindbergh katerega so izolacionisti pred časom prikazovali, kot mogočega kandidata za predsedniško mesto Zdr. držav, se 3. novembra ni niti udeležil volitev v svojem okrožju. Pojasnjeno je bilo, da se ni registriral, kakor zahtevajo volitvena pravila in zato ni mogel voliti.

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS